

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 920/2016-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. decembra 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošikovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Jaroslavom Čiernym, Holubyho 51, Martin, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 384/2012 a jeho rozsudkom č. k. 9 C 384/2012-172 z 2. apríla 2014 a postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Co 648/2014 a jeho rozsudkom č. k. 11 Co 648/2014-200 z 25. júna 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. septembra 2015 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta

porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 384/2012 a jeho rozsudkom č. k. 9 C 384/2012-172 z 2. apríla 2014 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Co 648/2014 a jeho rozsudkom č. k. 11 Co 648/2014-200 z 25. júna 2015 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

Predmetom napadnutého konania je rozhodovanie o návrhu, ktorým sa sťažovateľ domáhal od žalovanej zaplatať istiny spolu vo výške 12 838,99 € s príslušenstvom a náhrady trov konania.

Zo sťažnosti vyplýva, že okresný súd napadnutým rozsudkom priznal sťažovateľovi časť žalovaného nároku a zároveň jeho žalobu čo do zaplatať sumy 7 968,60 € s prísl. zamietol. Sťažovateľ proti tomuto zamietajúcej výroku napadnutého rozsudku podal odvolanie. Krajský súd svojím rozsudkom rozhodol, že *„Potvrďuje rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby čo do zaplatať sumy 7.968,60 eur s úrokom z omeškania v o výške 9 % ročne od 23. 02. 2011 do zaplatať a vo výroku o trovách konania...“*.

Sťažovateľ následne cituje časť odvolania, ktorým odôvodnil odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016 (ďalej len „OSP“): *„Žalobou uplatnený nárok na poisťovňou krátenú náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia je podľa môjho názoru plne dôvodný, keďže žalovaná krátila tento nárok podľa ľubovôle, pretože moju vedomosť o tom, že vodič v čase nehody mal byť pod vplyvom alkoholu, t. j. moje spoluzavinenie, konštatovala automaticky a bez dôkazu. Ja som ako svedok vypovedal v trestnom konaní, a to po poučení o povinnostiach svedka, a už v tejto výpovedi (č. l. 10 – výpoved' svedka z 13. 11. 2008 z pripojeného trestného spisu) som vypovedal, že to, že [REDAKOVANÉ] mal mať vypité, som sa dozvedel až v nemocnici. Naopak, výpoved' obvineného (vypovedajúceho z motívov a v postavení obvinenej osoby bez možného postihu za krivú výpoved'), o ktorú sa zrejme žalovaná poisťovňa opierala*

pri určení miery môjho spoluzavinenia, trpí viacerými nepravdivými tvrdeniami. Obvinený (č. l. 7 vyšetrovacieho spisu, výpoveď z 04. 11. 2008) vypovedal, že mal vypiť 0,05 l tvrdého alkoholu okolo 2.30 hod, pričom šoféroval auto až 5.45 hod, pričom [REDACTED] v znaleckom posudku z 28. 11. 2008 (č. l. 49) uvádza, že v čase dopravnej nehody by podľa množstva alkoholu, ktoré uvádza obvinený vo svojej výpovedi, mal mať v krvi nulovú hladinu alkoholu. Žalovaná teda uprednostnila preukázateľne nepravdivé tvrdenia obvineného pred skutočnosťou, lebo takto sa jej to hodilo. Z uvedených skutkových okolností je zrejmé, že žalovaná poisťovňa úplne podľa svojej ľubovôle krátila náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 20 %, nevychádzala pri tomto krátení zo žiadnych zistených skutkových okolností nehody, a naopak, v rozpore s okolnosťami preukázanými v trestnom konaní konštatovala, že som mal vedieť to, že vodič pred jazdou požil alkohol. Vedome a úmyselne v rozpore s preukázanou skutočnosťou teda poisťovňa neoprávnene krátila poistné plnenie, a za tejto situácie sa dovoľávať námietky premlčania a tejto námietke súdom prvého stupňa vyhovieť dochádza podľa môjho názoru k aplikácii práva v rozpore s dobrými mravmi.

Ak by výkon práva namietať premlčanie uplatneného nároku bol len prostriedkom umožňujúcim poškodiť iného účastníka právneho vzťahu, zatiaľ čo dosiahnutie vlastného zmyslu a účelu sledovaného právnou normou by zostalo vedľajšie a z hľadiska konajúceho by bolo bez významu, jednalo by sa tak síce o výkon práva, ktorý je formálne so zákonom v súlade, avšak išlo by o výraz zneužitia tohoto subjektívneho práva (označované rovnako ako šikana) na úkor druhého účastníka, a teda o výkon v rozpore s dobrými mravmi, (uznesenie Najvyššieho súdu ČR z 31. 08. 2004, sp. zn. 25 Cdo 2648/2003). V tejto súvislosti je nutné opäť konštatovať, že pokiaľ žalovaná poisťovňa vedome a bezdôvodne krátila poistné plnenie a následne pri uplatnení kráteného poistného plnenia namieta premlčanie a súd prvého stupňa tejto námietke vyhovie, ide celkom zjavne o výkon práva poškodzujúci druhého účastníka právneho vzťahu a dosiahnutie zmyslu a účelu sledovaného právnou normou zostáva v danom prípade vedľajšie a bez významu. Súd prvého stupňa ako odôvodnenie toho, že uznaním námietky premlčania nedochádza k porušeniu dobrých mravov, uvádza, že mi nebránila žiadna objektívna prekážka uplatniť svoj nárok včas. V čase po nehode som pre povahu môjho zdravotného postihnutia nebol duševne v poriadku, trpel som suicidálnymi sklonmi, bral som antidepresíva. Vzhľadom na moje

vzdelanie a sociálne postavenie zákony nepoznám, a bdelosť v zmysle zásady vigilantibus iura scriptae sunt nebola v čase po nehode pre mňa skutočne prvoradá. Argument súdu prvého stupňa o tom, že vyhovie námietke premlčania vznesenej žalovanou nie je v rozpore s dobrými mravmi len preto, že mi nemala brániť prekážka uplatniť môj nárok skôr, nedáva odpoveď na to, či konanie poisťovne pri krátení poisťného plnenia podľa ľubovôle bolo či nebolo v rozpore s dobrými mravmi, a práve toto má podľa môjho názoru podstatný význam pri následnom posudzovaní uplatnenej námietky premlčania. Podstatné pre posúdenie námietky premlčania v súvislosti s dobrými mravmi nemôže byť predsa moje konanie či nekonanie, tu sa musí posudzovať konanie účastníka, ktorý dobré mravy porušil. Podľa môjho názoru teda súd prvého stupňa mal posudzovať námietku premlčania v súlade s dobrými mravmi v súvislosti s konaním žalovanej poisťovne, a nie v súvislosti s mojím konaním, takto bola uvedená argumentácia aj súdu predostretá, súd si ju však vysvetlil opačne.

Námietka premlčania môže byť teda v rozpore s dobrými mravmi v takom prípade, ak by druhému účastníkovi takýto výkon práva spôsobil neprimeranú tvrdosť, a to s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, ako aj sociálne postavenie účastníkov (z rozsudku NS ČR sp. zn.: 25 Cdo 1839/2000, 32 odo 466/2004). Ja som pri dopravnej nehode utrpel zranenie majúce následky na celý môj ďalší život. Hoci znalcom indikované ustálenie zdravotného stavu z duševného či traumatologického hľadiska malo nastať na základe teoretických východísk rok po nehode, psychicky nebudem nikdy v poriadku a celý život budem odkázaný na pomoc iných. Pred nehodou som sa živil manuálnou prácou, čo už nikdy nebudem môcť. S priateľkou sa nám narodilo už druhé dieťa, pričom svojim deťom nikdy nebudem môcť poskytnúť plnohodnotnú starostlivosť a opateru.“

Sťažovateľ uvádza, že na túto jeho argumentáciu krajský súd reagoval tak, že „dôvodne vznesenú námietku premlčania nemožno pokladať za konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi, opierajúc sa o rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 1 Cdo/148/2004“.

Sťažovateľ k veci ďalej uvádza: „Zásada spravodlivej ochrany práv (vyplývajúca z § 1 OSP) vyžaduje, aby občianske súdne konanie ako celok bolo spravodlivé.

Spravodlivosť musí byť vždy prítomná v procese, ktorým sudca interpretuje a aplikuje právo, ako hodnotový činiteľ spoločný všetkým demokratickým právnym poriadkom. Pri zisťovaní a formulovaní odpovede súdu, čo je konkrétnym právom v prejednávanej veci, musí byť tento hodnotový činiteľ rešpektovaný v maximálnej miere. Pre nachádzanie práva je nevyhnutné vychádzať z individuálnych okolností každého jednotlivého prípadu. Požiadavka spravodlivého konania ako celku a povinnosť súdu rozhodovať v súlade s pravidlami slušnosti (ekvity) v prejednávanej veci znamená i to, že je tu tiež povinnosť súdu zaoberať sa otázkou, či vznesenie námietky premlčania neodporuje dobrým mravom. Nevyhnutnosť riešenia konfliktu medzi právnou istotou (ktorá sa má dosiahnuť námietkou premlčania) a spravodlivosťou vyžadujú totiž konkrétne okolnosti danej veci. Súčasťou dobrých mravov je dobrá viera (bona fides) v zmysle poctivosti, vernosti danému slovu a mravnej povinnosti splniť záväzok. Je to morálne kritérium posudzovania správania sa, ktoré má dve stránky - poctivosť vlastnú a zároveň dôveru v poctivosť druhých i vieru v dôveryhodnosť ako takú. Stálosť a pravdivosť v sľuboch a dohodách bola už v rímskom práve chápaná ako základ spravodlivosti (uznesenie NS sp. zn. 6 Cdo 173/2011). Ani podľa rozhodnutia Ústavného súdu SR (sp. zn. II. ÚS 176/2011) vo všeobecnosti nie je vylúčené, aby vznesenie námietky premlčania žalovaným mohlo byť považované za konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi, pretože výkon žiadneho práva nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Hoci Ústavný súd zdôrazňuje, že o takýto prípad môže ísť iba výnimočne, zároveň poskytuje výklad, za akých okolností by takto šlo na vec nazeráť, keď podľa Ústavného súdu v rozpore s dobrými mravmi môže byť taký výkon práva účastníkom v občianskom súdnom konaní, ktorý je výrazom zneužitia tohto práva na úkor druhého účastníka konania, pričom vo vzťahu k vznesenej námietke premlčania môže o takýto prípad ísť len vtedy, ak druhý účastník konania márne uplynutie premlčacej doby nezavinil a voči nemu by za tejto situácie priznanie účinkov premlčania bolo neprimerane tvrdým postihom. Pre posúdenie tejto primeranosti je potrebné vychádzať z konkrétnych okolností prípadu, najmä vziať do úvahy charakter uplatneného práva, jeho rozsah a dôvody, pre ktoré právo nebolo uplatnené pred uplynutím premlčacej doby. V danom prípade je podľa môjho názoru nutné preferovať logiku úpravy, ktorou je poskytnutie zvýšeného stupňa ochrany právu na náhradu škody na zdraví (v porovnaní s inými škodami) a teda zamedzenie tomu, aby sa uspokojeniu práva na náhradu škody na zdraví šlo účinne

ubrániť námietkou uplynutia času (hoc aj pri riadení sa doslovným znením zákonnej úpravy). Požiadavka spravodlivého vyriešenia prípadu má mať prednosť aj pred princípom právnej istoty (rozhodnutia ESLP vo veciach Stagno v. Belgicko a Zehenter v. Rakúsko).“

Sťažovateľ zastáva názor, že z okolností jeho prípadu je zrejmé, že v čase nehody nemal vedomosť o tom, že vodič je pod vplyvom alkoholu a v čase po nehode nebol z dôvodu jeho zdravotného postihnutia duševne v poriadku, preto neexistoval žiadny dôvod na krátenie poisťného plnenia. V tejto súvislosti navrhuje, aby si ústavný súd vyžiadal trestný spis okresného súdu sp. zn. 3 T 10/2009 a oboznámil sa s jeho výpoveďou v postavení svedka poškodeného z 13. novembra 2008 a tiež s výpoveďou obvineného [REDAKOVANÉ] zo 4. novembra 2008 a porovnal ich výpovede aj so znaleckým posudkom [REDAKOVANÉ] z 28. novembra 2008.

Podľa sťažovateľa argument okresného súdu o tom, že vyhovenie námietke premlčania vznesenej žalovanou nie je v rozpore s dobrými mravmi len preto, že sťažovateľovi nebránila žiadna prekážka uplatniť svoj nárok skôr, nedáva odpoveď na to, či konanie poisťovne pri krátení poisťného plnenia podľa ľubovôle bolo alebo nebolo v rozpore s dobrými mravmi. Podstatné pre posúdenie námietky premlčania v súvislosti s dobrými mravmi podľa sťažovateľa nemôže byť jeho konanie či nekonanie, v danom prípade je potrebné posudzovať konanie účastníka, ktorý dobré mravy porušil. Zastáva preto názor, že okresný súd a krajský súd mali posudzovať námietku premlčania v súlade s dobrými mravmi v súvislosti s konaním žalovanej poisťovne, a nie v súvislosti s jeho konaním. Podľa sťažovateľa *„poisťovňa porušila povinnosť uloženú jej zákonom poskytnúť poisťné plnenie v znaleckým ohodnotením ustálenej výške, a napriek porušeniu zákonnej povinnosti úspešne vzniesla námietku premlčania“*.

Sťažovateľ po poukázaní na judikatúru ústavného súdu (PL. ÚS 36/95, I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95, II. ÚS 80/99, PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05, II. ÚS 176/2011) zastáva názor, že okresný súd aj krajský súd pri rovnakej právnej otázke za obdobnej situácie posudzovali jeho právnu vec odlišne, ako to už bolo v takejto situácii judikované vo vzťahu k otázke uplatnenia námietky premlčania v rozpore s dobrými mravmi (zásada

predvídateľnosti súdneho rozhodnutia v systéme kontinentálneho práva, pozn. sťažovateľa). Podľa sťažovateľa „ľubovôľa poisťovne pri krátení poisťného plnenia v rozpore s preukázanými skutkovými okolnosťami v trestnom konaní vodiča a následné vznesenie námietky premlčania pri uplatnení kráteného nároku na poisťné plnenie na súde je výrazom zneužitia tohto práva na úkor mňa ako druhého účastníka konania, pričom márne uplynutie premlčacej doby som nezavinil..., a za tejto situácie je tak voči mne priznanie účinkov premlčania neprimerane tvrdým postihom“. Zastáva preto názor, že pokiaľ sa okresný súd ani krajský súd neriadili judikatúrou zaoberajúcou sa rovnakou právnou otázkou za obdobnej situácie a o tejto otázke rozhodli diametrálne odlišne, došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal tento nález:

„Základné práva sťažovateľa zaručené článkom 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní Okresného súdu Spišská Nová Ves vedenom pod sp. zn.: 9 C/384/2012 a jeho rozsudku sp. zn.: 9 C/348/2012-172 (správne č. k. 9 C 384/2012-172, pozn.) zo dňa 02. 04. 2014 porušené boli.

Základné práva sťažovateľa zaručené článkom 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní Krajského súdu v Košiciach vedenom pod sp. zn.: 11 Co/648/2014 a jeho rozsudku sp. zn.: 11 Co/648/2014-200 zo dňa 25. 06. 2015 porušené boli.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn.: 11 Co/648/2014-200 zo dňa 25. 06. 2015 a rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn.: 9 C/384/2012-172 zo dňa 02. 04. 2014 a vec vracia Okresnému súdu Spišská Nová Ves na ďalšie konanie.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia v sume 296,44,- EUR, ktorú sú porušovatelia v rade 1/ a 2/ povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Jaroslava Čierneho, advokáta v Martine, č. ú.: [REDACTED], do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní a jeho rozsudkom, ako aj postupom krajského súdu v napadnutom konaní a jeho rozsudkom.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť a prípadné porušenie týchto práv je potrebné posudzovať spoločne (II. ÚS 71/97, III. ÚS 470/2010, IV. ÚS 438/2010, IV. ÚS 195/07).

1. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu a jeho rozsudkom

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o základných právach alebo slobodách alebo ľudských právach a základných slobodách vyplývajúcich z medzinárodných dohôrov je podmienená princípom subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany týmto právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy). Právomoc ústavného súdu preto nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (IV. ÚS 236/07, II. ÚS 523/2014). Každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, preto musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorý je kompetenčne predsunutý pred uplatnenie právomoci ústavného súdu (napr. II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04, II. ÚS 372/08).

Zmysel a účel princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Z uvedeného teda vyplýva, že pokiaľ je o ochrane sťažovateľom označených práv alebo slobôd oprávnený konať alebo rozhodovať iný všeobecný súd, ústavný súd jeho sťažnosť už pri predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci.

Vo vzťahu k napadnutému postupu okresného súdu a jeho rozsudku ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z čl. 127 ods. 1 ústavy, nemá právomoc preskúmať postup okresného súdu a jeho rozsudok. Proti napadnutému rozsudku okresného súdu bol totiž prípustný riadny opravný prostriedok – odvolanie. Právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa vo vzťahu k okresnému súdu mal preto krajský súd v rámci odvolacieho konania. Sťažovateľ právo podať odvolanie proti napadnutému rozsudku okresného súdu využil a krajský súd o ňom riadne rozhodol.

Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

2. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu a jeho rozsudkom

Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania. Zmyslom tohto základného práva je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúca povinnosť súdu konať vo veci. K jeho porušeniu by mohlo dôjsť v tom prípade, ak by bola komukoľvek odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, teda pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (IV. ÚS 103/2014).

Ústavný súd poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, v ktorej už viackrát zdôraznil, že vo veciach, ktoré patria do právomoci všeobecných súdov, nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, IV. ÚS 339/2013). Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Kompetencie ústavného súdu preto nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa ani na skúmanie

namietanej vecnej nesprávnosti. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv a slobôd a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k porušeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd (IV. ÚS 238/07).

V nadväznosti na to ústavný súd v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a aplikácii právnych predpisov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Skutkové alebo právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (II. ÚS 58/98, I. ÚS 13/00, II. ÚS 5/00).

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu vo výroku o zamietnutí žaloby čo do zaplata sumy 7 968,60 € s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne od 23. februára 2011 do zaplata a vo výroku o trovách konania. Zároveň účastníkom konania náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Krajský súd po preskúmaní odvolaní napadnutých výrokov rozsudku okresného súdu a konaniu, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, v odôvodnení svojho rozsudku uvádza: *„Žalobca podané odvolanie odôvodňoval odvolacím dôvodom v zmysle § 205 ods. 2 písm. f) O. s. p. t j., že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. f) O. s. p. spočíva v tom, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Nesprávnym právnym posúdením sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť, alebo ak použil správny predpis ale nesprávne ho interpretoval.*

Odvolací súd dospel k záveru, že tento odvolací dôvod nie je v prejednávanej veci daný, nakoľko závery súdu prvého stupňa vo vzťahu k uplatňovanému nároku sú správne a vychádzajú zo správnej aplikácie práva súdom prvého stupňa na zistený skutkový stav. Súd prvého stupňa zistený skutkový stav podriadil pod správne použitie právnych predpisov a náležité ich aj interpretoval...

Odvolací súd má za to, že správne súd prvého stupňa konštatoval, že nárok žalobcu na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia bol uplatnený po uplynutí dvojročnej subjektívnej premlčacej doby, nakoľko aj podľa odvolacieho súdu, zdravotný stav žalobcu podľa znaleckých posudkov vypracovaných súdom ustanovenými znalcami bol ustálený po roku od dopravnej nehody, t. j. dňa 05. 10. 2009 s tým, že dvojročná subjektívna premlčacia doba začala plynúť dňom 06. 10. 2009 a uplynula dňom 06. 10. 2011. Keďže návrh na začatie konania bol podaný dňa 05. 10. 2012 (viď potvrdenie Okresného súdu Spišská Nová Ves na č. l. 22 spisu), súd prvého stupňa dospel k správne záveru, že nárok na náhradu žalovanej časti sťaženia spoločenského uplatnenia je premlčaný a nemožno ho žalobcovi priznať vzhľadom na dôvodne uplatnenú námietku premlčania.

Odvolací súd vzhľadom na premlčanie nároku na náhradu žalovanej časti sťaženia spoločenského uplatnenia už ďalej neposudzoval ďalšiu odvolaciu námietku žalobcu týkajúcu sa krátenia nároku na sťaženie spoločenského uplatnenia žalovanou vo výške 20 %, t. j. vzhľadom na jeho spoluzavinenie, nakoľko táto odvolacia námietka je vzhľadom na hore uvedené skutočnosti bez akéhokoľvek právneho významu vo veci.“

K premlčaniu práva na náhradu škody a k dôvodnému vzneseniu námietky premlčania v súvislosti s § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka krajský súd uviedol: «Podľa § 106 ods. 1, 2 OZ...

Právo na náhradu škody na zdraví spočívajúcej v sťažení spoločenského uplatnenia sa premlčuje v subjektívnej dvojročnej premlčacej lehote, ktorej začiatok sa viaže na vedomosť o vzniku škody a o zodpovednej osobe. Vedomosť o škode vyjadruje nielen vedomosť o úkone alebo udalosti, ktorou bola škoda spôsobená, ale aj vedomosť o tom, že vznikla ujma určitého rozsahu, ktorú možno objektívne vyčíslit', aby mohol byť uplatnený nárok na súde. O škode spočívajúcej v sťažení spoločenského uplatnenia sa poškodený dozvie, keď možno objektívne urobiť bodové ohodnotenie sťaženia spoločenského

uplatnenia. Posúdenie otázky ustálenia zdravotného stavu závisí od vyjadrenia lekára. Na jednej strane síce nestačí sama možnosť dozvedieť sa o rozhodujúcich skutočnostiach, na strane druhej začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby nie je viazaný na okamih, kedy sa poškodený zo znaleckého posudku či lekárskej správy dozvie konkrétny výsledok bodového hodnotenia jeho ujmy (uznesenie NS ČR sp. zn. 1256/2006). Začiatok subjektívnej premlčacej doby sa vzhľadom na uvedené viaže na okamih, kedy poškodený preukázateľne nadobudol vedomosť o tom, že mu vznikla škoda a kto za ňu zodpovedá. Začiatok premlčacej doby nezávisí od toho, kedy si poškodený zabezpečí dôkazy na to, aby skutkové okolnosti, o ktorých má vedomosť mohol aj preukázať t. j. od toho kedy si dá vypracovať lekársky posudok na bodové hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia. Poškodený sa o škode dozvie v čase, kedy sa po skončení jeho liečby jeho zdravotný stav natoľko ustálil, že bolo zistiteľné, či a v akom rozsahu k sťaženiu spoločenského uplatnenia u neho došlo a kedy je možné na základe skutkových okolností, ktoré má k dispozícii objektívne vykonať jeho ohodnotenie (rozhodnutie NS SR č. 4 Cdo/152/2010).

Súdna prax a rovnako aj právna teória pod premlčaním teda rozumie márne uplynutie doby ustanovenej zákonom na vykonanie práva. Znamená to výrazné oslabenie subjektívneho práva účastníka, keďže premlčaním síce jeho nárok nezaniká, nemôže byť však súdom priznaný, ak povinný pred súdom čelí uplatnenému právu námietkou premlčania. Nárok oprávneného účastníka trvá aj naďalej, stáva sa však prostredníctvom súdu nevymáhateľným.

Účelom právnej úpravy inštitútu premlčania v občianskoprávných vzťahoch je, aby oprávnený subjekt (veriteľ) pod hrozbou sankcie premlčania uplatnil (vykonal) svoje právo v ustanovenej premlčacej dobe, teda včas. Účinné vznesenie námietky premlčania práva znamená, že súd oprávnenej osobe nemôže premlčané právo priznať, keďže vznesením námietky premlčania zaniká nárok na autoritatívnu vynútiteľnosť uplatneného práva. Tento inštitút poskytuje východisko, ako predísť, resp. riešiť situácie, keď až po dlhej dobe dochádza k uplatneniu majetkového práva zo strany veriteľa, a tak sa do záväzkových právnych vzťahov účastníkov vnáša právna neistota, resp. hrozba, že dlžník môže byť vystavený bez zreteľa na čas (bez obmedzenia doby) úspešnej žalobe zo strany veriteľa. V inštitúte premlčania sa premieta pravidlo vigilanti bus iura scripta sunt (že zákony sú písané pre bdelych, teda pre tých, ktorí o svoje práva dbajú; alebo inak

povedané, že právo patrí bdelym). Námiетка premlčania predstavuje spravidla efektívny postup – obranu dlžníka proti hrozbe, že až po neúmerne dlhej dobe si veriteľ uplatní svoje právo; na druhej strane možnosť tejto námietky donucuje (vedie) veriteľa k včasnému vykonaniu svojho práva. Ide tu o predvídané právne postupy účastníkov záväzkových právnych vzťahov, ktoré zodpovedajú účelu premlčania. Nemožnosť priznať oprávnenému subjektu premlčané právo nastane až vtedy, keď sú splnené tieto skutočnosti:

- a) uplynie právnym predpisom vymedzeného času (premlčacia doba),*
- b) nevykonáva sa právo oprávneným subjektom v priebehu takto vymedzenej doby,*
- c) povinný subjekt v rámci súdneho konania o uplatnenom práve účinne vznesie námietku premlčania.*

(uznesenie Najvyššieho súdu SR z 31. 7. 2009, sp. zn. 1 MCdo/8/2008).

Rovnako je možné poukázať na rozhodnutia českých súdov, keďže právna úprava inštitútu premlčania je v oboch právnych poriadkoch v podstate totožná.

Z rozsudku Najvyššieho súdu ČR z 23. 2. 2006, sp. zn. 33 Odo/1174/2005:

„Zmyslom úpravy inštitútu premlčania v občianskoprávných vzťahoch je nútiť oprávnený subjekt (veriteľa) pod určitou sankciou k tomu, aby vykonal svoje práva včas, t. j. v primeraných (premlčacích) dobách na súde, a tak, aby donekonečna, a teda neúnosne nemohol oddaľovať požiadavku splnenia od povinného subjektu (dlžníka). Právna úprava premlčania tým sleduje cieľ čeliť vzniku a existencii dlhotrvajúcich práv a povinností často sprevádzaných aj ich určitou neistotou, nejasnosťou a pochybnosťou. Ak možnosť premlčania nároku má plniť donucovaciu funkciu voči veriteľovi, potom zároveň prispieva k tomu, aby dlžník nebol po časovo neobmedzenú dobu vystavený zo strany veriteľa hrozbe podania úspešnej žaloby.“

Z rozhodnutia Ústavného súdu ČR z 11. 5. 2000, sp. zn. III. ÚS 158/99:

„Účelom premlčania je jednak stimulovať subjekty k včasnému vykonaniu subjektívnych občianskych práv (požiadavok), jednak čeliť tomu, aby dlžníci neboli, pokiaľ ide o ich povinnosti, vystavení po časovo neurčitú dobu donucujúcemu zákroku (tzv. vynútitel'nosti) zo strany súdov. Tým inštitút premlčania v súlade s požiadavkou právnej istoty bráni existencii dlhotrvajúcich občianskych subjektívnych práv a nim zodpovedajúcich povinností, ktoré sú, najmä pokiaľ ide o ich dokazovanie po uplynutí dlhšej doby, vždy späté s určitou spornosťou. Možno teda povedať, že povinnému subjektu

je poskytnutá námietkou premlčania ako účinná možnosť jeho ochrany pred uvedenými negatívnymi dopadmi dlhotrvajúcich občianskych subjektívnych práv. Je potom na úvahe tohto povinného subjektu, či námietku premlčania uplatní, alebo nie. Súčasne treba pripomenúť, že Občiansky zákonník zdôrazňuje aj vlastné pričinenie subjektov, pokiaľ ide o ochranu ich práv, a požaduje, aby predovšetkým oni samé sledovali svoje subjektívne práva a robili také kroky, aby nedochádzalo k ch ohrozovaniu a poškodzovaniu.“

Obdobne uviedol Najvyšší súd SR v dôvodoch rozsudku z 1. 5. 2005, sp. zn. I Cdo/148/2004 (ZSP 30/2005), kde okrem účelu právnej úpravy inštitútu premlčania, riešil aj rozpor práva uplatniť námietku premlčania s dobrými mravmi (§ 3 OZ), čo je aj odvolacou námietkou žalobcu.

„Základným účelom inštitútu premlčania je pôsobiť na subjekty občianskoprávných vzťahov, aby v primeraných dobách uplatnili svoje práva (nároky) a zároveň zabrániť tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranej dobe nútené splniť si svoje povinnosti. Inštitút premlčania tým zabraňuje dlhodobému trvaniu práv a im zodpovedajúcim povinnostiam. Ak uplynula zákonom ustanovená premlčacia doba a oprávnená osoba v nej určeným spôsobom na príslušnom orgáne svoje právo nevykonala, vzniká povinnej osobe oprávnenie vzniesť námietku premlčania, a tak spôsobiť stav, že sa oprávnená osoba nemôže s úspechom domáhať na súde svojho práva. Dôvodné vznesenie námietky premlčania v občianskom súdnom konaní má totiž za následok, že súd nemôže oprávnenej osobe právo (nárok) priznať (§ 10 ods. 1 tretia veta OZ). Pritom zásada hospodárnosti konania musí viesť konajúci súd k tomu, aby prednostne posúdil v konaní vznesenú námietku premlčania vzhľadom na to, že v prípade jej oprávnenosti takýto postup vedie k rýchlemu vydaniu rozhodnutia vo veci samej, bez potreby vykonávania ďalších dôkazov na zistenie napríklad výšky zostatku pôžičky, bezdôvodného obohatenia, škody a pod. Dôvodne vznesenú námietku premlčania voči uplatňovanej pohľadávke nemožno pokladať za konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi.“

Vzhľadom na uvedené dôvody, ako aj citované rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR a SR a Ústavného súdu ČR k otázke premlčania, ako aj k rozporu práva uplatniť námietku premlčania s dobrými mravmi, odvolací súd uvádza, že napadnutému výroku rozhodnutia súdu prvého stupňa nemožno vytknúť, že vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov sú odvolacie námietky žalobcu nedôvodné a preto odvolací súd napadnutý zamietavý výrok rozsudku potvrdil ako vecne správny...»

Ústavný súd pri preskúvaní napadnutého rozsudku krajského súdu vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09).

Ústavný súd preto preskúmal aj rozsudok okresného súdu, v ktorom okresný súd vo vzťahu k zamietnutiu žaloby sťažovateľa čo do zaplatenia sumy 7 968,60 € s prísl. v odôvodnení svojho rozsudku uviedol: *„Sumy 7 968,60 eur žalobca sa domáhal od žalovanej titulom doplatenia plnej výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. Sťaženie spoločenského uplatnenia u žalobcu bolo ohodnotené lekárskeho posudkom [černá štvorcová oblasť] na 2980 bodov. Výška náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia tak predstavuje sumu 39 842,60 eur. Žalobcovi bola z uvedenej sumy priznaná náhrada vo výške 31 874,40 eur, ktorá predstavuje 80 % t. j. po odpočítaní spoluzavinenia vo výške 20 %. Žalovaná uplatnila námietku premlčania aj pokiaľ sa týka tohto nároku žalobcu.*

Právo na náhradu škody na zdraví spočívajúcej v sťažení spoločenského uplatnenia sa premlčuje v subjektívnej dvojročnej premlčacej lehote, ktorej začiatok sa viaže na vedomosť o vzniku škody a o zodpovednej osobe. Vedomosť o škode vyjadruje nielen vedomosť o úkone alebo udalosti, ktorou bola škoda spôsobená, ale aj vedomosť o tom, že vznikla ujma určitého rozsahu, ktorú možno objektívne vyčíslieť, aby mohol byť uplatnený nárok na súde. O škode spočívajúcej v sťažení spoločenského uplatnenia sa poškodený dozvie, keď možno objektívne urobiť bodové ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia. Posúdenie otázky ustálenia zdravotného stavu závisí od vyjadrenia lekára. Na jednej strane síce nestačí sama možnosť dozvedieť sa o rozhodujúcich skutočnostiach,

na strane druhej začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby nie je viazaný na okamih, kedy sa poškodený zo znaleckého posudku či lekárskej správy dozvie konkrétny výsledok bodového hodnotenia jeho ujmy (uznesenie NS ČR sp. zn. 1256/2006). Začiatok subjektívnej premlčacej doby sa vzhľadom na uvedené viaže na okamih, kedy poškodený preukázateľne nadobudol vedomosť o tom, že mu vznikla škoda a kto za ňu zodpovedá. Začiatok premlčacej doby nezávisí od toho, kedy si poškodený zabezpečí dôkazy na to, aby skutkové okolnosti, o ktorých má vedomosť mohol aj preukázať t.j. od toho kedy si dá vypracovať lekársky posudok na bodové hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia. Poškodený sa o škode dozvie v čase, kedy sa po skončení jeho liečby jeho zdravotný stav natoľko ustálil, že bolo zistiteľné, či a v akom rozsahu k sťaženiu spoločenského uplatnenia u neho došlo a kedy je možné na základe skutkových okolností, ktoré má k dispozícii objektívne vykonať jeho ohodnotenie (rozhodnutie NS SR č. 4 Cdo/152/2010).

Poukazujúc na uvedené má súd za to, že nárok žalobcu na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia si uplatnil po uplynutí 2-ročnej subjektívnej premlčacej doby. Vedomosť o tom, kto za škodu zodpovedá mal žalobca najneskôr po ukončení trestného konania, v rámci ktorého bola šetrená dopravná nehoda, pri ktorej utrpel zranenia a ktoré bolo právoplatne ukončené dňa 31. 3. 2009. Zdravotný stav žalobcu podľa znaleckých posudkov vypracovaných súdom ustanovenými znalcami bol ustálený po roku od dopravnej nehody t. j. dňa 5. 10. 2009. 2-ročná subjektívna premlčacia doba tak začala plynúť dňom 6. 10. 2009 a uplynula dňom 6. 10. 2011. Návrh na začatie konania bol zo strany žalobcu na tunajšom súde podaný dňa 5. 10. 2012 a preto nárok na náhradu žalovanej časti sťaženia spoločenského uplatnenia je premlčaný a nemožno ho žalobcovi priznať vzhľadom na uplatnenú námietku premlčania.

Žalobca poukázal na rozpor námietky premlčania s dobrými mravmi. Právna úprava premlčania vychádza z potreby zvýšenia právnej istoty v právnych vzťahoch. Základným účelom tohto inštitútu je pôsobiť na subjekty občianskoprávných vzťahov, aby včas pristupovali k uplatňovaniu si svojich subjektívnych práv a zároveň aj zabrániť tomu, aby povinné osoby neboli po neobmedzenú dobu nútené plniť si svoje povinnosti, a aby im bola zabezpečená ochrana v prípade oslabenia ich dôkaznej povinnosti v prípadnom súdnom konaní so značným časovým odstupom. Žalobca vo svojom vyjadrení argumentoval jeho zdravotným stavom, pre ktorý nemohol uplatniť svoj nárok na súde včas, resp. toto

vzhľadom na jeho zdravotné problémy považoval za druhoradé. Z obsahu spisu, najmä oboznámením sa so znaleckými posudkami vyhotovenými za účelom posúdenia ustálenia zdravotného stavu žalobcu, nevyplýva, aby žalobcovi bránila vo včasnom uplatnení si práva nejaká mimoriadne závažná objektívne existujúca, náhla, neprekonateľná a nepredvídateľná prekážka, pre ktorú by sa javilo nepriznanie premlčaného práva pre neho neprimerane tvrdým postihom. Je pravdou, že žalobca utrpel pri úraze trvalé následky, jeho zdravotný stav vrátane psychického stavu však bol po roku od úrazu ustálený a teda nič nebránilo žalobcovi uplatniť si nárok včas. Vznesená námietka premlčania tak nie je v rozpore s dobrými mravmi a to aj s poukazom na obsah oboznámeného trestného spisu, najmä výpoveď vodiča, ktorý motorové vozidlo v čase nehody riadil a okolnosti, ktoré nehode predchádzali zistené z uvedeného spisu.“

Základom argumentácie sťažovateľa je jeho nesúhlas s právnym názorom krajského súdu ako súdu odvolacieho a okresného súdu ako súdu prvého stupňa s tým, ako okresný súd a krajský súd právne posúdili vec vo vzťahu k uplatnenej námietke premlčania jeho nároku zo strany žalovanej. Podľa sťažovateľa okresný súd a krajský súd mali posudzovať námietku premlčania v súlade s dobrými mravmi v súvislosti s konaním žalovanej poisťovne, a nie v súvislosti s jeho konaním. Zastáva názor, že námietka premlčania bola vznesená v rozpore s dobrými mravmi. Okresný súd a krajský súd podľa sťažovateľa pri rovnakej právnej otázke (uplatnenie námietky premlčania v rozpore s dobrými mravmi, pozn.) za obdobnej situácie posudzovali právnu vec sťažovateľa odlišne, ako to už bolo v obdobnej situácii judikované (sťažovateľ však neuvádza žiadne rozhodnutia všeobecných súdov, v ktorých by bola obdobná situácia posudzovaná odlišne, ako to bolo v tomto konkrétnom prípade, pozn.). Na podporu svojich tvrdení však poukázal na judikatúru ústavného súdu (II. ÚS 176/2011, pozn.) ako aj rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva (Stagno v. Belgicko, Zehenter v Rakúsko, pozn.).

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu vyplýva, že základom týchto rozhodnutí je záver, že nárok na náhradu za žalovanú časť sťaženia spoločenského uplatnenia sťažovateľ uplatnil po uplynutí premlčacej doby, pričom na premlčanie vo veci konajúce súdy prihliadli na základe

uplatnenej námietky žalovanej. V súvislosti s posudzovaním dôvodnosti uplatnenej námietky premlčania žalovanou v súvislosti s § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka krajský súd poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 MCdo 8/2008 a sp. zn. 1 Cdo 148/2004, ako aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 1256/2006 a sp. zn. 33 Odo 1174/2005 a rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 158/99, ktoré vymedzujú základný účel inštitútu premlčania, a na základe takto judikovaných záverov a vo veci vykonaného dokazovania dospel krajský súd v spojení s okresným súdom k záveru, že uplatnená námietka premlčania nie je v rozpore s dobrými mravmi.

Podľa judikatúry ústavného súdu (obdobne na ňu poukazuje aj sťažovateľ vo svojej sťažnosti, pozn.) uplatnenie námietky premlčania je vo všeobecnosti potrebné považovať za výkon práva v súlade s dobrými mravmi, na druhej strane však nie je vylúčené, aby vznesenie námietky premlčania žalovaným mohlo byť považované za konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi, pretože výkon žiadneho práva nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. O takýto prípad však môže ísť iba výnimočne. V rozpore s dobrými mravmi však môže byť len taký výkon práva účastníkov v občianskom súdnom konaní, ktorý je výrazom zneužitia tohto práva na úkor druhého účastníka konania, pričom vo vzťahu k vznesenej námietke premlčania môže o takýto prípad ísť len vtedy, ak druhý účastník konania márne uplynutie premlčacej doby nezavinil a voči nemu by za tejto situácie priznanie účinkov premlčania bolo neprimerane tvrdým postihom. Pre posúdenie tejto primeranosti je potrebné vychádzať z konkrétnych okolností prípadu, najmä vziať do úvahy charakter uplatneného práva, jeho rozsah a dôvody, pre ktoré právo nebolo uplatnené pred uplynutím premlčacej doby (m. m. II. ÚS 176/2011, tiež napr. IV. ÚS 542/2013).

V nadväznosti na uvedené ústavný súd konštatuje, že krajský súd sa v spojení s okresným súdom primeraným spôsobom zaoberal predmetnou vecou, prihliadol pritom aj na konkrétne okolnosti prípadu, ktoré považoval pre posúdenie veci za významné a následne dostatočným spôsobom odôvodnil svoje závery, prečo došlo k premlčaniu sťažovateľom uplatneného nároku na náhradu za žalovanú časť sťaženia spoločenského

uplatnenia, prihliadajúc aj na sťažovateľom namietaný zdravotný stav a ostatné okolnosti prípadu, a prečo nepovažoval námietku premlčania uplatnenú v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Spôsob, akým interpretoval a aplikoval krajský súd v spojení s okresným súdom príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka na predmetnú vec, možno podľa názoru ústavného súdu považovať za ústavne prijateľný a akceptovateľný. Ústavný súd pri preskúmaní napadnutého rozsudku krajského súdu nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup odvolacieho súdu, t. j. taký postup, ktorý by nemal oporu v zákone. Pokiaľ má sťažovateľ na danú vec iný názor, uvedené samo osebe ešte neznamená, že zo strany konajúcich súdov došlo k porušeniu ním označených práv. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej už viackrát zdôraznil, že nejde o porušenie základného práva na súdnu ochranu, ak súd nerozhodne podľa predstáv účastníka konania a jeho návrhu nevyhovie, ak je takéto rozhodnutie súdu v súlade s objektívnym právom (napr. IV. ÚS 340/04, II. ÚS 519/2012, II. ÚS 140/2013). Podľa názoru ústavného súdu je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony a ak tento výklad nie je arbitrárny a je náležité zdôvodnený, ústavný súd nemá dôvod doň zasahovať.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietnuť sťažnosť sťažovateľa pre jej zjavnú neopodstatnenosť. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je sťažnosť zjavne neopodstatnená vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. IV. ÚS 62/08, III. ÚS 415/2011, IV. ÚS 362/09).

Ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by signalizovali možnosť vysloviť porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, prípadne práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd sa už ďalšími návrhmi sťažovateľa obsiahnutými v petite jeho sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. decembra 2016